

детеля». Особливо широко цим користуються США, офіційні особи яких і не приховують, що використовують продовольственную допомогу іншим країнам, як зброю в інтересах своєї країни.

Україна, в потенціалі маючи значительні ресурси для виробництва продовольства, повинна найбільш оптимально використовувати їх, займаючи достойне місце в світовій економіці, в структурі світової торгівлі, що позитивно скажеся і на благополуччя її громадян. Другий сценарій розвитку собою не може бути воспринят інакше, як національний позор, недостойний історії наших предків.

Висновки. Не тільки сутність і наслідки, але і причини продовольственной проблеми мають соціальний характер.

Рішення продовольственной проблеми, як і інших глобальних проблем, неможливо без кардинальних соціально-економічних перетворень.

Україні слід ефективно використовувати свій природно-кліматичний, науковий і кадровий потенціал, щоб внести достойний внесок в рішення продовольственной проблеми, керуючись, перш за все, інтересами свого народу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бородіна О.М. Інституційний розвиток сільського господарства та села України і Росії та його гармонізація з європейською політичною практикою // Економіка України. – 2012. – №11.
2. Е. Ковалев. Потенціал світової агропродовольственной сфери : плюаризм оцінки // Світова економіка і міжнародні відносини. – 2011. – №8.
3. В. Паньков. Глобалізація економіки: quails es st quo vadis? // Світова економіка і міжнародні відносини. – 2012. – №1.
4. Тарасюк О.Б. Державне регулювання забезпечення продовольчої безпеки країни // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – №10.

УДК: 663.85/.86:338.439.5(477):[664+330.3]:005.934

Верхівкер Я.Г., д-р техн. наук, професор, Дроздов В.А.
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА РИНКУ НЕКТАРІВ ТА СОКОВІСНИХ НАПОЇВ В УКРАЇНІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто кон'юнктуру ринку виробництва нектарів та соковмісних напоїв в Україні. Проаналізоване питання їх якості й ціни та стан продовольчої безпеки цієї галузі.

Ключові слова: продовольча безпека України, нектари, соковмісні напої, якість, ціна

In article is considered the market condition of manufacture of nectars and juicy drinks in Ukraine. Analysed the question of their quality, price and state of food safety of this industry.

Keywords: food state of Ukraine, nectars, juicy drinks, quality, price

Вступ. Згідно з прийнятою класифікацією під поняттям «продовольча безпека» розуміють соціально-економічне та екологічне становище, за якого всі соціальні і демографічні групи населення стабільно та гарантовано забезпечені безпечним і якісним продовольством у необхідній кількості та асортименті, необхідних і достатніх для фізичного і соціального розвитку особистості, забезпечення здоров'я населення України. Для формування продовольчої безпеки держави необхідне розроблення і реалізація комплексу заходів науково-методологічного, політико-правового, соціально-економічного, екологічного, інформаційно-комунікаційного та організаційного характеру. Напої з соковмісної сировини відносяться до споживчого кошика середнього українця, тому розглядання сучасного стану у цієї галузі дуже важливо для оцінки продовольчої безпеки України під час світової економічної кризи.

Найбільше споживання соковмісних напоїв та нектарів зареєстровано в Азії. Близько 70% від цього обсягу випивається в Китаї та Індії. Сукупне

споживання в Азії соковмісних напоїв на початок 2010 р. обчислювалася 47% від загальносвітового. Другу сходинку зверху за обсягами абсолютного споживання соковмісних напоїв та нектарів в світі займає Північна Америка (США, Канада) з об'ємом в 7.4 млрд. л. Відмінною особливістю ринку соковмісних напоїв у Північній Америці є вкрай високий (у порівнянні з іншими континентами) показник середньодушового споживання. Тут на людину в 2009 р. припадало по 21,5 л соковмісних напоїв на рік, що більш ніж в 2 рази перевищувало аналогічний показник у Західній Європі (9.4 л/чол./рік). Ринок соковмісних напоїв та нектарів в Латинській Америці за станом на початок 2010 р. поступався за середньою особовому споживанню ринку США і Канади, який склав 5,1 млрд. л. При цьому середнє споживання соковмісних напоїв в Латинській Америці було вище, ніж в Азії, майже на 4 л і становило 8,8 л /чол./рік. У Західній Європі в 2009 р. обсяг споживання соковмісних напоїв склав 3,8 млрд. л.

Постановка завдання. Метою виконаних у цій статті досліджень є аналіз розвитку ринку нектарів та соковмісних напоїв в Україні та його порівняння з закордонним. На підставі отриманих даних про змінення ціни на концентрати та плодови пюре обґрунтувати зміни ціни на готову продукцію, надати прогноз розвитку ринку нектарів та соковмісних напоїв в Україні на найближчий час за умови збереження позитивного напрямку розвитку економіки держави і, таким чином, обґрунтування продовольчої безпеки України.

Результати. Ринок нектарів та соковмісних напоїв в Україні є об'ємним, тому що з врахуванням суміжних сегментів складає приблизно 400-500 млн. літрів в рік, що відповідає \$1-1,5 млрд. Українці споживають у декілька разів менше цього корисного напою, ніж європейці. На вітчизняному ринку некта-

рів та соковмісних напоїв сформувалося декілька сталих брендів, до яких відносяться Сандора, Джаффа та Біола.

Географічно можна виділити декілька центрів нектаровиробництва, де сконцентровані найбільш показні групи постачальників. Лідери ринку базуються, перш за все, в Одеській і Миколаївській областях, значно рідше – на заході України, в центрі, в Донбасі, а також в Чернігівській області. Західна група представлена в основному регіональними виробниками. У центрі – Київ, Житомир і Вінниця.

У якості основної сировини при виробництві нектарів використовуються концентрати імпортного виробництва та вітчизняна сировина асептичного консервування.

Таблиця 1

Середні ціни на деякі види імпортного концентрату на вересень 2009 та вересень 2010 року, тис. EUR за 1 т (на умовах поставки FOB)

Концентрат	Вересень 2009 р.	Вересень 2010 р.	Ріст, %
Персиковий	1,0	1,3	30
Вишневий	3,0	5,5	83
Апельсиновий	2,5	2,85	7
Яблучний	0,95	1,5	59

Таблиця 2

Середні ціни на деякі види вітчизняної сировини асептичного консервування на вересень 2009 та вересень 2010 року, тис. грн. за 1 т

Сировина	Вересень 2009 р.	Вересень 2010 р.	Ріст, %
Персикове пюре	4,68	5,40	15
Абрикосове пюре	4,37	4,73	8
Слишкове пюре	2,08	2,70	3,5
Яблучне пюре	1,03	1,78	52
Грушеве пюре	2,14	2,66	24

У зв'язку зі значним ростом цін за рік, низькоціновий сегмент нектарів та соковмісних напоїв тепер орієнтується на 5-7 грн./л, далі, середньоціновий сегмент до 8-11 грн./л, можна виділити, а преміум сегмент і імпорт – від 12-15 до 19 грн./л і вище. Треба відзначити, що ставка на якісний натуральний склад залишається особливістю українського ринку. З кожним роком виробники прагнуть зменшити долю допоміжних речовин, намагаючись наблизитися до складу натурального нектару навіть в низькоціновому сегменті. Очевидно, що високі споживчі властивості соковмісних напоїв та нектарів (у тому числі, порівняно низькі ціни, ефективність угамування спраги, різноманітність смаків і функціональні властивості) набувають все більшого значення для розвитку попиту на ринках, що розвиваються. Варто відзначити, що за період 2000-2010 рр. категорія соковмісних напоїв за темпами зростання значно випереджала інші категорії. Так, за останні 10 років, сокові напої додали у своєму обсязі 73%, що в 1,7 рази більше, ніж інші безалкогольні категорії напоїв, темп зростання яких за цей період склав лише 42,7%.

У плані тари, яка використовується у виробництві, очевидне зростання популярності ПЕТ і постійні експерименти з формами пластикових пакетів і склотари. Найбільш популярними залишаються тетрапаківські пластикові „куби" і „радянські" банки на 3 дм³. Найчастіше продукція низькоцінового сегменту поступає у банках на 3 дм³ або простих тонких Тетра-пакетах по 1-2 дм³. Середньоціновий сегмент пакується в щільні Тетра-пакети, ПЕТ, рідше в скло місткості 1-3 дм³. Продукція високоцінового сегменту відрізняється шикарним дизайном (з тисненнями, позолотою та ін.) або скляною міні-упаковкою.

Висновки. Аналізуючи споживання нектарів та соковмісних напоїв у світі за період з 2000 по 2009 роки, можна зробити висновок про те, що, не зважаючи на світову фінансову кризу, ринок цієї продукції продовжує зростати. Основними причинами цього є зростання потреби людей у натуральних функціональних продуктах та низька якість питної води. Так як українські виробники нектарів та соковмісних напоїв все більше використовують натуральні складові при виробництві цієї продукції,

то можна прогнозувати, що при умові збереження позитивного напрямку розвитку економіки держави ринок нектарів та соковмісних напоїв в Україні буде зростати та має значний позитивний потенціал розвитку. Підвищення споживання українцями вітчизняних брендів соковмісних напоїв показує, що продовольча безпека України в галузі виробництва

цієї харчової продукції сьогодні залишається на до- сить належному рівні.

Вітчизняне виробництво соковмісних напоїв, соків та нектарів з плодовоовочевої сировини, яка про- мислово вирощується в Україні, забезпечує інтереси нашої держави в системі міжнародної продовольчої безпеки в умовах глобалізації та регіональної еко- номічної інтеграції

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. ДСТУ 4283.1:2007 Консерви. Соки та сокові продукти. Частина 1. Терміни та визначення понять.
2. ДСТУ 4283.2:2007 Консерви. Соки та сокові продукти. Частина 2. Номенклатура та вимоги.
3. Российский рынок соков, нектаров и сокодержущих напитков [Электронный ресурс] - Режим до- ступа : <http://www.aup.ru/news/2011/01/19/4577.html>
4. Проблемы сырья переформируют украинский рынок [Электронный ресурс] - Режим доступа : <http://www.rtp.com.ua/4business/11/609.html/>
5. Украинский рынок соков : ответом на вызовы кризиса может быть только конкурентное качество [Электронный ресурс] - Режим доступа : <http://www.lol.org.ua/rus/showart.php?id=82096>
6. Проект Закона УКРАЇНИ «Про продовольчу безпеку України» від 28.04.2011 р. N 8370-1.

УДК 338.439.54:621.56/.59

ХМЕЛЬНЮК М.Г., д-р техн. наук, професор

Одесская национальная академия пищевых технологий, г. Одесса

УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ И ХОЛОДИЛЬНОЕ ХОЗЯЙСТВО КАК НЕОБХОДИМОЕ УСЛОВИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УКРАИНЫ

В статье рассмотрены результаты анализа общей структуры холодильного хозяйства, предназначенно- го для холодильной обработки и хранения пищевого сырья и готовой продукции.

Ключевые слова: продовольственная безопасность, FAO, структура холодильников, общая вместим- ность холодильников, энергопотребление, потери продукции

This article describes the results of the analysis of the overall structure of the refrigeration industry for refrig- eration of food processing and storage of raw materials and finished products.

Keywords: Food Security, FAO, the structure of refrigerators, the total capacity of refrigerators, power consumption, product losses

Введение. Устойчивое развитие – это разви- тие, которое сохраняет ресурсы для будущих поколе- ний, при этом удовлетворяя потребности нынешних. Также оно является одним из условий экономической безопасности. Для достижения устойчивого развития необходимо решать экологические, экономические и социальные проблемы в их взаимосвязи и стремиться к балансу этих составляющих. Распространению идей устойчивого развития и реализации их на практике в настоящее время дан мощный импульс. В центре внимания оказались вопросы энергосбережения, эко- логической безопасности и сохранения природных ресурсов.

Постановка задания. Рассмотреть резуль- таты анализа общей структуры холодильного хозяй- ства, предназначенного для холодильной обработки и хранения пищевого сырья и готовой продукции, а также определить приоритеты развития холодильного хозяйства.

Результаты. Индустрия R&HVAC (холода, обогрева и кондиционирования) - важная состав-

ляющая по обеспечению продовольственной безопас- ности и технологических процессов во всех сферах экономики (включая ключевые: сельское хозяйство, гражданское строительство, энергетику, промышлен- ное производство, транспорт, торговлю, рыбное хо- зяйство и др.). Именно эти проблемы - обеспечение продовольственной безопасности и процесс внедре- ния во все сферы экономики энергоэффективных, экологически безопасных технологий, обеспечива- ющих сохранение природы, считается проблемой, влияющей на экономическую безопасность госу- дарства, и центральной проблемой устойчивого раз- вития нашей планеты.

По мнению многих авторов, продовольствен- ная безопасность предусматривает:

- физическую доступность продовольствия;
- экономическую доступность продоволь- ствия;
- безопасность питания.

В то же время, продовольственная безопас- ность является одной из ключевых составляющих